

PASAULINĖS AIDS DIENOS MINĖJIMAS RAGAINĖS PROGIMNAZIJOJE

Gruodžio pirmoji žymima kaip Pasaulinė AIDS diena. Šią dieną 1988 metais inicijavo Pasaulio sveikatos organizacija. Pasak PSO, nors per pastaruosius dešimtmečius buvo pasiekta didelė pažanga kovoje su AIDS, tačiau ŽIV pandemija vis dar kelia grėsmę pasauliui.

Šiais metais AIDS dieną minėjo Ragainės progimnazijos aštuntokai. Paskaitas ir viktorinas vedė mokytoja Akvilina Avlašenkienė ir VSS Skaistė Drupė. Mokiniams buvo pristatyta ŽIV/AIDS statistika, ligos istorija, plitimo būdai, infekcijos prevencinės priemonės, ligos diagnozavimo ir gydymo būdai. Didieji ragainiukai įdėmiai klausė naujos informacijos ir aktyviai įsitraukė į diskusiją bei konkuruodami tarpusavyje drąsiai atsakinėjo į užduotus klausimus.

AIDS - įgytasis imuninio nepakankamumo (imunodeficit) sindromas – neišgydoma infekcinė liga, kurią sukelia žmogaus imunodeficit virusas (ŽIV). ŽIV infekcijai progresuojant imuninė sistema palaipsniui silpsta ir organizmas tampa nepajėgus apsiginti nuo infekcijų ar ligų.

Kuo ŽIV skiriasi nuo AIDS?

ŽIV ir AIDS dažnai yra painiojami.

ŽIV vadinamas virusas (ŽIV ligos sukėlėjas), kuris, patekęs į žmogaus organizmą, naikina baltuosius kraujo kūnelius (T-limfocitus), imuninėje sistemoje atliekančius labai svarbų vaidmenį kontroliuojant (įspėjant ar stabdant) infekcijas. ŽIV sukelia ŽIV ligą, kuri turi stadijas.

AIDS - įgytas (akvizitinis) imuniteto nepakankamumo sindromas nustatomas, kai ŽIV užsikrėtusiam asmeniui diagnozuojama viena iš AIDS indikacinių ligų. AIDS – tai paskutinė ŽIV ligos stadija.

ŽIV situacija Lietuvoje (1988 - 2020)

Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro duomenimis:

- per ŽIV infekcijos registravimo Lietuvoje laikotarpį (1988–2020) nustatyti 3551 ŽIV užsikrėtusieji;
- užsikrėtusių ŽIV vyrų Lietuvoje 3,7 karto daugiau nei moterų - atitinkamai 2793 vyrų ir 758 moterys;
- ŽIV užsikrėtusiųjų nustatyta visose Lietuvos savivaldybėse, bet daugiausiai ŽIV užsikrėtusiųjų diagnozuota Vilniaus ir Klaipėdos apskrityse;
- pagal amžiaus grupę, daugiausiai užsikrėtusiųjų ŽIV nustatyta 25- 40 metų amžiaus asmenų grupėje;
- pastaraisiais metais Lietuvoje pasikeitė dominuojantis ŽIV plitimo būdas – iš užsikrėtimų per injekcinius narkotikus į plitimą per lytinius santykius;
- 83 proc. visų užsikrėtusiųjų ŽIV Lietuvoje žino savo ŽIV statusą ir dar mažiausiai 190 žmonių gali būti užsikrėtę ŽIV, tačiau patys to nežino;
- Lietuvoje diagnozuoti aštuoni ŽIV užsikrėtę vaikai;
- visuomenės apklausos rodo, kad dauguma Lietuvos gyventojų yra gerai informuoti apie pagrindinius ŽIV plitimo kelius.

ŽIV situacija pasaulyje 2021

Jungtinių Tautų AIDS programos (UNAIDS) duomenimis:

- 2020 m. pasaulyje su ŽIV gyveno 37,7 mln. žmonių, iš kurių dauguma (36 mln.) suaugusiųjų ir 1,7 mln.- vaikų;
- 53 proc. visų pasaulyje užsikrėtusiųjų ŽIV sudarė moterys;
- 84 proc. visų pasaulyje užsikrėtusiųjų ŽIV žino savo ŽIV statusą, tačiau prognozuojama, kad 6,1 mln. žmonių yra užsikrėtę ŽIV ir jie to nežino;
- 73 proc. visų sergančiųjų ŽIV liga pasaulyje yra gydomi, t. y. gauna antivirusinę terapiją;
- Per pastarąjį dešimtmetį (2010-2020) trečdaliu sumažėjo naujų ŽIV atvejų pasaulyje (nuo 2,1 iki 1,5mln.) ir 47 proc. su AIDS susijusių mirčių;
- Europos regione stebima didėjanti naujų ŽIV atvejų tendencija, o 2011–2019 m. naujai diagnozuotų ŽIV atvejų skaičius išaugo 5 procentais.

Faktai:

- Kasdien pasaulyje nustatoma 4000 naujų ŽIV infekcijos atvejų, iš kurių daugiausiai Afrikoje.
- Užsikrėtusieji ŽIV turi 19 kartų didesnę riziką susirgti tuberkulioze.
- Vartojantys injekcinius narkotikus turi 35 kartus didesnę riziką užsikrėsti ŽIV.
- Vyrai, turintys lytinius santykius su vyrais, turi 25 kartus didesnę riziką užsikrėsti ŽIV.
- Pirmasis ŽIV atvejis Lietuvoje nustatytas 1988 m. jūreiviui iš Klaipėdos.
- Pirmoji virusologinė laboratorija, nustatanti ne tik ŽIV, bet ir kitus virusus buvo įsteigta 1989 metais tuometiniame Lietuvos AIDS centre.
- Lietuvoje, kaip ir daugelyje pasaulio šalių, sparčiai populiarėja savikontrolės testai dėl ŽIV.
- Lietuvoje kelis kartus mažesnis sergamumas ŽIV, lyginant su kitomis Baltijos šalimis.
- ŽIV ligos gydymas visiems ŽIV užsikrėtusiems Lietuvoje yra nemokamas ir kompensuojamas iš PSDF lėšų.

*Visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči sveikatos priežiūrą mokykloje, Skaistė Drupė.
+37067684266; skaiste.drupe@sveikatos-biuras.lt*